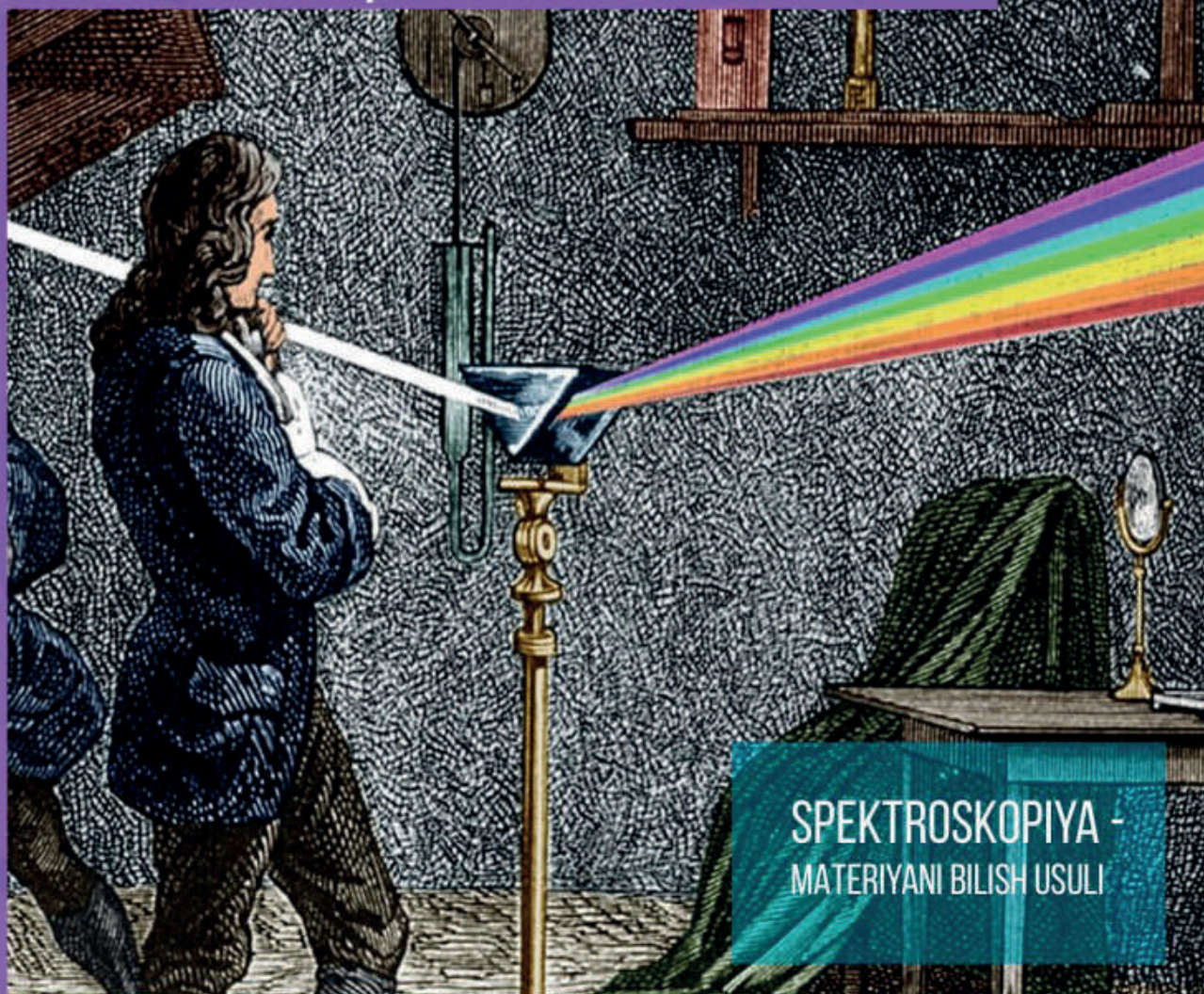

YANGI O'ZBEKISTON: INNOVATSIYA, FAN VA TA'LIM

CONFERENCES.UZ

2023

DAVRIYLIGI:
2018-2023

SPEKTROSKOPIYA -
MATERIYANI BILISH USULI

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI VA XORUJY OLIV TA'LIM MUASSASALARI PROFESSOR-O'QITUVCHILARI, YOSH OLIMLAR, DOKTORANTLAR VA IQTIDORLI TALABALAR

TOSHKENT SHAHAR, AMIR
TEMUR KO'CHASI, PR.1, 2-UY.

+998 97 420 88 81
+998 94 404 00 00

WWW.TAQIQOT.UZ
WWW.CONFERENCES.UZ

YANVAR
№48

**ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН:
ИННОВАЦИЯ, ФАН
ВА ТАЪЛИМ
2-ҚИСМ**

**НОВЫЙ УЗБЕКИСТАН:
ИННОВАЦИИ, НАУКА
И ОБРАЗОВАНИЕ
ЧАСТЬ-2**

**NEW UZBEKISTAN:
INNOVATION, SCIENCE
AND EDUCATION
PART-2**

ТОШКЕНТ-2023

УУК 001 (062)
КБК 72я43

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” [Тошкент; 2023]

“Янги Ўзбекистон: Инновация, фан ва таълим” мавзусидаги республика 48-кўп тармоқли илмий масофавий онлайн конференция материаллари тўплами, 31 январь 2023 йил. - Тошкент: «Tadqiqot», 2023. - 10 б.

Ушбу Республика-илмий онлайн даврий анжуманлар «Харакатлар стратегияси-дан – Тараққиёт стратегияси сари» тамойилига асосан ишлаб чиқилган етти устувор йўналишдан иборат 2022 – 2026 йилларга мўлжалланган Янги Ўзбекистоннинг тараққиёт стратегияси мувофиқ:– илмий изланиш ютуқларини амалиётга жорий этиш йўли билан фан соҳаларини ривожлантиришга бағишланган.

Ушбу Республика илмий анжуманлари таълим соҳасида меҳнат қилиб келаётган профессор - ўқитувчи ва талаба-ўқувчилар томонидан тайёрланган илмий тезислар киритилган бўлиб, унда таълим тизимида илғор замонавий ютуқлар, натижалар, муаммолар, ечимини кутаётган вазифалар ва илм-фан тараққиётининг истиқболдаги режалари тахтил қилинган конференцияси.

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович, ю.ф.д., доцент.

1. Ҳуқуқий тадқиқотлар йўналиши

Профессор в.б., ю.ф.н. Юсувалиева Рахима (Жахон иқтисодиёти ва дипломатия университети)

2. Фалсафа ва ҳаёт соҳасидаги қарашлар

Доцент Норматова Дилдора Эсоналиевна (Фарғона давлат университети)

3. Тарих саҳифаларидаги изланишлар

Исмаилов Ҳусанбой Маҳаммадқосим ўғли (Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Таълим сифатини назорат қилиш давлат инспекцияси)

4. Социология ва политологиянинг жамиятимизда тутган ўрни

Доцент Уринбоев Хошимжон Бунатович (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

5. Давлат бошқаруви

Доцент Шакирова Шоҳида Юсуповна «Тараққиёт стратегияси» маркази муҳаррири

6. Журналистика

Тошбоева Барнохон Одилжоновна (Андижон давлат университети)

7. Филология фанларини ривожлантириш йўлидаги тадқиқотлар

Самигова Умида Ҳамидуллаевна (Тошкент вилоят халқ таълими ходимларини қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш ҳудудий маркази)

8.Адабиёт

PhD Абдумажидова Дилдора Рахматуллаевна (Тошкент Молия институти)

9.Иқтисодиётда инновацияларнинг тутган ўрни

Phd Вохидова Мехри Хасанова (Тошкент давлат шарқшунослик институти)

10.Педагогика ва психология соҳаларидаги инновациялар

Турсунназарова Эльвира Тахировна Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети Хорижий тиллар факультети ўқув ишлари бўйича декан ўринбосари

11.Жисмоний тарбия ва спорт

Усмонова Дилфузахон Иброхимовна (Жисмоний тарбия ва спорт университети)

12.Маданият ва санъат соҳаларини ривожлантириш

Тоштемиров Отабек Абидович (Фарғона политехника институти)

13.Архитектура ва дизайн йўналиши ривожланиши

Бобохонов Олтибой Рахмонович (Сурхандарё вилояти техника филиали)

14.Тасвирий санъат ва дизайн

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

15.Муסיқа ва ҳаёт

Доцент Чариев Турсун Хуваевич (Ўзбекистон давлат консерваторияси)

16.Техника ва технология соҳасидаги инновациялар

Доцент Нормирзаев Абдуқайом Раҳимбердиевич (Наманган муҳандислик-қурилиш институти)

17.Физика-математика фанлари ютуқлари

Доцент Соҳадалиев Абдурашид Мамадалиевич (Наманган муҳандислик-технология институти)

18.Биомедицина ва амалиёт соҳасидаги илмий изланишлар

Т.ф.д., доцент Маматова Нодира Мухтаровна (Тошкент давлат стоматология институти)

19.Фармацевтика

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

20.Ветеринария

Жалилов Фазлиддин Содиқович, фарм.ф.н., доцент, Тошкент фармацевтика институти, Дори воситаларини стандартлаштириш ва сифат менежменти кафедраси мудири

21.Кимё фанлари ютуқлари

Рахмонова Доно Қаххоровна (Навоий вилояти табиий фанлар методисти)

22.Биология ва экология соҳасидаги инновациялар

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

23.Агропроцессинг ривожланиш йўналишлари

Проф. Хамидов Муҳаммадхон Ҳамидович «ТИИМСХ»

24.Геология-минерология соҳасидаги инновациялар

Phd доцент Қаҳҳоров Ўктам Абдурахимович (Тошкент ирригация ва қишлоқ хўжалигини механизациялаш муҳандислари институти)

25.География

Йўлдошев Лазиз Толибович (Бухоро давлат университети)

Тўпلامга киритилган тезислардаги маълумотларнинг ҳаққонийлиги ва иқтибосларнинг тўғрилигига муаллифлар масъулдир.

© Муаллифлар жамоаси

© Tadqiqot.uz

PageMaker\Верстка\Саҳифаловчи: Шаҳрам Файзиев

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

ФАЛСАФА ВА ҲАЁТ СОҲАСИДАГИ ҚАРАШЛАР

1. Dina Shigabutdinova Yasaviyevna	
INGLIZ MADANIYATINING FALSAFIY AKS ETILISHI	7

ФАЛСАФА ВА ҲАЁТ СОҲАСИДАГИ ҚАРАШЛАР

INGLIZ MADANIYATINING FALSAFIY AKS ETILISHI.

Dina Shigabudinova Yasaviyevna

Buxoro Davlat Universiteti

Horiyiy fakultet, Fakultetlararo chet tillar kafedrası

Ingliz tili(ESP), Mustaqil izlanuvchi

Dina Shigabudinova (0000-0002-2718-0510) - ORCID |

Connecting Research and Researchers

<https://orcid.org/0000-0002-2718-0510/print>

Annotation: Ushbu maqolaning mazmuni ingliz millati madaniyatining rivojlanish bosqichlari, unga ta'sir etgan omillar hamda madaniyatning muhimligi ko'rsatib berishga qaratilgan. Ingliz madaniyatining o'ziga xos jihatlarini hamda uning bugungi kundagi shakllanish bosqichlari borasida nazariy va amaliy fikr-mulohazalar keltirib o'tilgan.

Shu bilan birgalikda ingliz madaniyatini yoritib berishda ingliz millatining urf-odatlarini va an'analardan misollar keltirilgan hamda ularning mazmun-mohiyati ham keng tasvirlab berilgan.

Keywords: ingliz millati, ingliz madaniyat, rivojlanish bosqichlari, ta'sir etgan omillar, shakllanish bosqichlari, nazariy va amaliy fikr-mulohazalar, urf-odatlarini va an'analari, mazmun-mohiyati.

Introduction

Madaniyat tushunchasi falsafiy jihatdan o'rganish shuni ko'rsatadiki, uning asosiy maqsadi madaniyatni o'rganishning xos bo'lgan konseptual muammolar haqida aniq tushuncha hamda teoriyalar berishdan iboratdir. Shuningdek, madaniyat va madaniyatlar o'rtasidagi munosabatlar haqidagi kundalik suhbatlarda va nutqlarda ilgari surilgan tushunchalar, qarashlar va dalillarni tanqidiy baholay olish uchun zarur konseptual vositalar bilan ta'minlashni anglatadi.

Madaniyatlararo muloqot jara'ida tarjimonga tarixiy, ijtimoiy, madaniy xususiyatlarni, shuningdek, vaziyat sharoitlarini hisobga olgan holda butunlay boshqa tildan ona tiliga tarjima qilish katta mas'uliyat yuklaydi.¹

Tilga xos o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lgan oliy o'quv yurtlarida matn ustida ishlashda ushbu endashuvda talabalar tarjima faoliyatiga “nutq” va “diskurs tahlil” tushunchalari asosida tayërlanadilar, chunki ular maqsadga muvofiq diskursiv pozitsiya bilan bog'liqdir.

Zamonaviy jadal globalashuv jarayonida halqaro munosabatlarning beto'xtov rivojlanishi barcha millat vakillaridan o'z ona tilisidan tashqari boshqa millatlar tilini, ayniqsa, halqaro til vazifasini o'tayotgan tillarni talab darajasida o'zlashtirishni taqozo etmoqda.

Angliya madaniyati² – uzoq yillar davomida bir xil tarzda rivojlandi, lekin u o'z hududiga turli mintaqalardan yashashga kelgan barcha muhojirlardan ta'sir oldi³.

Ingliz millati hayotining muhim jihatlaridan biri bu qishloq va shahar hayoti o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikdir. Ya'ni qishloq uchun qiymat qaysidir ma'noda o'z kuchini saqlab qolgan va shuning uchun ham fuqarolar eng chekka joylarda chekinish joylarini topishlari odatiy holdir. Angliya dunyoning eng kosmopolit mintaqalaridan biri hisoblanadi va sayyohlik sayohati judaham yuqori sanaladi.

Boshqa bir tomondan esa, ingliz madaniyatining bir qismi hisoblangan adabiyot san'atining

1 Gulba'hor Azimjon kizi Nazarova. Ingliz tiliidan 'zbek tiliiga kirib kelgan s'zlarning tarjima masalalari

2 Sitsiliano-Rosen L (2019). Steak va buyrakli pirog. Britannica entsiklopediyasi, Inc. Britannica.com saytidan.

3 Britaniya madaniyati va ijtimoiy normalari. Buyuk Britaniyada o'qish. Study-in-uk.org saytidan.

turli sohalarida keng tarixga egaligidir. She'rlar, romanlar va pyesalar esa ushbu mamlakatga bugungi kunda dunyodagi muhim badiiy markazlardan biri bo'lishiga imkon berdi.

Kundalik hayotda inglizlar odatda qoidalariga ko'p ham rioya qiladigan va boshqalarga hurmatni birinchi o'ringa qo'yadigan millat hisoblanadi. Bu esa o'z navbatida jamiyat hayotida ishlash uchun ko'rsatma sifatida xushmuomalalik hamda odob-axloqni hisobga olgan juda rasmiy madaniyat bo'lishi mumkin.

Bu mamlakatda turli xil madaniyatlarning birlashishiga qaramay, uning urf-odatlarini va an'analari katta o'zgarishsiz qolgan. Hozirgi vaqtda ingliz madaniyati boshqa tarmoqlardan farq qiladigan uslubni saqlab qolgan kino yoki musiqa sohalarida eng nufuzli mamlakatlardan biridir.

Ushbu harakatlar ham ingliz madaniyatining o'ziga xos jihatlarini va ko'rinishini anglatadi. Bu madaniyatning falsafiy aks etilishi esa uzoq yillar davomida shakllanib kelgan urf-odatlar va an'analarining yig'indisini hamda ko'rinishini anglatadi.

Analysis and results

"Madaniyat" atamasi ingliz tilida zamonaviy texnik va antropologik ma'noda birinchi marta paydo bo'lgan va 1871 yildan boshlab madaniyatga ko'plab ta'riflar berilgan. Ularning hech biri konsensual emas. 1952-yildayoq mashhur amerikalik antropologlar Alfred Lui Kroker (1867-1960) va Klayd Klyukxon (1905-1960) o'zlarining "Madaniyat" kitobida bu borada tushunchalar va ta'riflarning tanqidiy sharhida madaniyatning kamida bir yuz oltmish to'rtta ta'rifini keltirilgan¹.

O'shandan beri ushbu mavzu bo'yicha kitoblar va qo'llanmalarining to'planishi bu tushunchani yanada aniqlashtirdi. Biroq, "madaniyat" tushunchasining ma'nosi to'g'risida mutaxassislar o'rtasida yakdil fikr bo'lmasa, biz madaniy farqlar deb ataladigan masalani hal qila olmaymiz.

Demak, "madaniyat"ning konseptual o'rini aniqlash zarur bo'ladi. Va aynan bu yerda falsafaviy yondashish paydo bo'ladi. Darhaqiqat, konseptual masalalar faylasuflar bilan shug'ullanadigan muammolarga kiradi. Majoziy ma'noda aytganda, falsafiy sudga taqdim etilgan ish aniqlanishi kerak bo'lgan konseptual masaladir. Madaniyatning jamoatchilikni tashvishga soladigan mavzu ekanligi va madaniyat ta'rifini izlash konseptual masala ekanligi bu mavzudagi falsafiy maqola asoslab beradi.

Madaniyat haqidagi mulohazaning boshlang'ich nuqtasi amerikalik faylasuf va madaniy antropolog Klifford Geertz (1926-2006) tomonidan ilgari surilgan madaniyat tushunchasining ta'rifini sanaladi. Bunday tanlovning birinchi sababi, uning faylasuf va madaniy antropolog sifatida ta'lim olgani va har ikki ta'lim yo'nalishi bo'yicha ham yaxshi asosga ega ekanligidir. Geertz o'z yondashuvini lingvistik modelga asoslaganligi ham muhim hisoblanadi, chunki ijtimoiy hayotda muloqotning muhim roli tufayli madaniy antropologiya ushbu atamaning eng keng ma'nosida til bilan shug'ullanishi kerak bo'ladi.

Bizga ma'lumki, fikrlar, xabarlar yoki ma'lumotlar almashinuvi, masalan, nutq, signallar, belgilar yoki xatti-harakatlar har doim normalarga bo'ysunadi. Madaniyatlarning empirik xilma-xilligi tildan foydalanish asosidagi me'yorlar o'rtasidagi tafovutlar tufayli yuzaga kelmasligi mumkinmi degan savol shundan kelib chiqadi.

Conclusion: Falsafiy tafakkur va oddiy fikrlash o'rtasidagi birinchi farq falsafiy tafakkurni harakatga keltiradigan savollarning o'ziga xos xususiyati bilan bog'liq. Bizning oddiy fikrlashimiz turli masalalarga qaratilgan, masalan, "Kechki ovqatga nima berasiz?" yoki "Agar siz romanchi bo'lishni istasangiz, qaysi kurs eng mos keladi?" Bundan farqli ravishda falsafa bir masalaga qaratilgan. Qisqacha aytganda, falsafani bizning fikrlashimizni shubha ostiga qo'yish san'ati deb

1 Alfred Weber (1868-1958), German economist, pioneer of the modern analytical approach to sociology. He defined culture as "the endowment of a finite segment of the meaningless infinity of events in the world with meaning and significance from the standpoint of human beings." Weber insisted that although culture was a matter of ideas, often implicit, beliefs and values were just as real as material forces. Weber's definition of culture had a major impact on the development of American anthropology, and thus also on Clifford Geertz's view (1926-2006). According to Adam Kuper, Geertz's view is a special blend of Alfred Weber, Franz Boas, and American Pragmatism. See Kuper, A., (2000). Culture. The Anthropological Account [1999]. Cambridge (Mass.): Harvard University Press. XV, 299 p., p.35. (American pragmatism originated with the American philosopher, logician, mathematician and scientist Charles S. Peirce (1839-1914)). In Boas, F. (1963) The Mind of Primitive Man [1911 –1938 revised edition]. Foreword by Melville J. Herskovits. New York: The Free Press, 245 p. In this seminal book Boas set out to refute the then prevalent ideology of scientific racism. He introduced "cultural relativism" as a method, which Geertz endorsed.

ta'riflash mumkin. Ushbu tavsifga ko'ra, bu bizning fikrlash tarzimizni tahlil qilish va baholash, boshqacha aytganda, bu falsafiy korxonaning asosini tafakkur haqida fikrlashdir.

Literature:

1. Sitsiliano-Rosen L (2019). Steak va buyrakli pirog. Britannica entsiklopediyasi, Inc. Britannica.com saytidan.
2. Britaniya madaniyati va ijtimoiy normalari. Buyuk Britaniyada o'qish. Study-in-uk.org saytidan.
3. Olovli tun. Britaniya Kengashi. Learnenglishteens.britishcouncil.org saytidan tiklandi. (2019). Olovli tun: uning ortida qanday voqea bor?. BBC. Bbc.co.uk-dan.
4. Harford V, Kellner P. (2019). Angliya. Britannica entsiklopediyasi, Inc. Britannica.com saytidan.
5. (2020) Rojdestvo kuni davlat ta'limi? Timeanddate.com. Timeanddate.com saytidan.
6. Alfred Weber (1868-1958), German economist, pioneer of the modern analytical approach to sociology. He defined culture as “the endowment of a finite segment of the meaningless infinity of events in the world with meaning and significance from the standpoint of human beings.” Weber insisted that although culture was a matter of ideas, often implicit, beliefs and values were just as real as material forces. Weber’s definition of culture had a major impact on the development of American anthropology, and thus also on Clifford Geertz’s view (1926-2006). According to Adam Kuper, Geertz’s view is a special blend of Alfred Weber, Franz Boas, and American Pragmatism. See Kuper, A., (2000). Culture.
7. The Anthropological Account [1999]. Cambridge (Mass.): Harvard University Press. XV, 299 p., p.35. (American pragmatism originated with the American philosopher, logician, mathematician and scientist Charles S. Peirce (1839-1914)). In Boas, F. (1963) The Mind of Primitive Man [1911 –1938 revised edition]. Foreword by Melville J. Herskovits. New York: The Free Press, 245 p. In this seminal book Boas set out to refute the then prevalent ideology of scientific racism. He introduced “cultural relativism” as a method, which Geertz endorsed.
8. According to the eminent American philosopher Wilfrid Stalker Sellars (1912-1989) normativity is the key operator in linguistic functioning which is an intrinsically social activity. To my mind, the same holds true for the functioning of culture. Sellars also broached the idea that there are invariances of function across languages. See Sellars, W.S. (2007) In the Space of Reasons. Ed. By Kevin Sharp and Robert Brandom. Cambridge (Mass.): Harvard University Press, xv, 491 p. A few contemporary linguists among whom Anna Wierzbicka go in search of a framework of empirically established universal concepts within which cultural representations could be identified from a native speaker’s point of view. See Wierzbicka, A. (1996) Semantics: Primes and Universals. Oxford: Oxford University Press, XII, 502 p.
9. UYG ‘ONISH DAVRI INGLIZ FALSAFASI, Yasaviyevna, Dina Shigabutdinova, journal={PEDAGOGS jurnali}, {23}, {1}, pages={116--123}, year 2022

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН: ИННОВАЦИЯ, ФАН ВА ТАЪЛИМ 2-ҚИСМ

Масъул муҳаррир: Файзиев Шохруд Фармонович
Мусахҳиҳ: Файзиев Фаррух Фармонович
Саҳифаловчи: Шахрам Файзиев

Эълон қилиш муддати: 31.01.2023

Контакт редакций научных журналов. tadqiqot.uz
ООО Tadqiqot, город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000